

Werkstuk Geschiedenis Aletta Jacobs

Werkstuk door een scholier

2959 woorden

16 maart 2008

★ 5,2

77 keer beoordeeld

Vak

Geschiedenis

Voorwoord

Bij het horen van de naam Aletta Jacobs, klinkt bij iedereen wel iets van herkenning in de oren. Maar wie deze vrouw nu precies was, wat zij voor ons heeft betekend en hoe haar leven eruit zag dat is voor velen een grote vraag. Wij willen dit graag onderzoeken omdat Aletta Jacobs ons aanspreekt en wij graag meer willen weten over de geschiedenis van het feminisme en het ontstaan van het vrouwenkiesrecht. Wij zijn blij met de plek die we in de maatschappij hebben als vrouw zijnde en weten ook dat het in veel landen nog steeds niet zo is. Daarom zouden wij graag willen weten hoe de vrouwen vroeger hebben gevochten zodat wij als vrouw een betere positie hebben dan de vrouw in de tijd van Aletta Jacobs. We gaan daarom ook in dit werkstuk bespreken hoe vroeger de positie was van de vrouwen, wie Aletta Jacobs nou precies was en welke rol ze heeft gespeeld voor de vrouw.

Bronnenoverzicht

Wij hebben de volgende bronnen raad gepleegd uit de bibliotheek:

Een onwrikbaar geloof in rechtvaardigheid

De schrijver van het boek: Mineke Bosch

Het boek is geschreven in opdracht van het Prins Bernhard Cultuurfonds

De uitgeverij is: Balans

Jaar van uitgave: 4 november 1989

Vrouwenbeweging: tussen macht en emancipatie

De schrijver van het boek: Heleen Kooijman

Uitgeverij: Horstink Amersfoort

Jaar van uitgave: 1982

De eerste Feministische golf

De schrijver van het boek: Jeske Reys

Uitgeverij: Sun Nijmegen

Jaar van uitgave: 1985

De volgende sites hebben we bezocht:

- <http://www.alettajacobs.org>

- http://nl.wikipedia.org/wiki/Aletta_Jacobs

- <http://entoen.nu/venster.aspx?id=34>
- <http://www.iisg.nl/bwsa/bios/jacobs.html>
- http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/pagina.jsp?nr=vz_werkstuk&wsnr=138126

Aletta Jacobs

Op 9 februari 1854 werd Aletta Henriëtte Jacobs in het Groningse dorp Sappemeer geboren. Ze was het negende kind uit een joods gezin van elf. Haar vader, Abraham Jacobs, was huisarts.

Toen Aletta zes was wist ze al dat ze, net als haar vader, dokter wilde worden, maar in haar tijd werden alleen jongens dokter. Het lukte haar, om als eerste meisje in Nederland, toestemming te krijgen om toegelaten te worden tot de driejarige Rijks Hoogere Burgerschool (RHBS) in Sappemeer. Op 20 april 1871 kreeg Aletta toestemming van minister J.R.Thorbecke om als eerste meisje in Nederland aan de Universiteit van Groningen, medicijnen te gaan studeren.

Zeven jaar later slaagde ze voor het artsexamen en op 8 maart 1879 promoveerde ze. Aletta begon een eigen huisartsenpraktijk in Amsterdam.

Twee keer per week behandelde ze arme volkswomen gratis. Ook schreef ze verschillende boeken, een anatomieboek voor vrouwen met de naam: 'De vrouw, haar bouw en inwendige organen'. Ze schreef ook artikelen over vrouwenkiesrecht (de eerste in 1882), vrouwenbelangen, economische en staatkundige onafhankelijkheid van vrouwen, wettelijke regelingen voor prostitutie en over de verspreiding van geslachtsziekten. Daarnaast gaf ze arbeidersvrouwen cursussen over hygiëne. Aletta wilde op de kieslijst van de gemeenteraad van Amsterdam, maar werd geweigerd omdat ze een vrouw was. Ze heeft later zelf een landelijke Vereniging voor Vrouwenkiesrecht opgericht waarbij ze ervoor ging zorgen dat vrouwen ook kiesrecht kregen.

Er wordt sinds 1990 de Aletta Jacobs prijs uitgereikt aan een vrouw met een academische opleiding, die een voortrekkersrol vervult op het gebied van de emancipatie en een voorbeeld is voor andere vrouwen. Enkele namen die de prijs al in ontvangst hebben genomen.

- Marga Bruyn-Hundt (1990)
- Geertje Lycklama à Nijeholt (1992)
- Liesbeth Brandt Corstius (1994)
- Jenny Goldschmidt (1996)
- Gunilla Kleiverda (1998)
- Hilda Verwey-Jonker (2000)
- Hedy d'Ancona (2002)
- Gabi van Driem (2004)
- Riek Bakker (2006)

Hoofdvraag

Wat heeft Aletta Jacobs betekend voor de positie van de vrouw in Nederland?

Hypothese: Wij denken zelf dat Aletta Jacobs veel heeft betekend voor de positie van de vrouw in Nederland, want na haar studie werd het voor andere vrouwen ook makkelijker om te gaan studeren en een baan te vinden. Voor de positie van andere vrouwen zoal vrouwen uit (het buitenland) denken we dat ze geen grote betekenis heeft gespeeld.

Het uiteindelijke antwoord op de onderzoeksvraag:

Ze heeft een hoop betekend voor de vrouw in Nederland.

In Amerika mochten ze al stemmen in het jaar 1889 en in Engeland mochten ze zelfs al stemmen in het jaar 1867. Nederland was rond die tijd ver achter op het gebied van vrouwen emancipatie. Getrouwde vrouwen waren volgens de Wet 'handelsonbekwaam' en gehoorzaamheid verschuldigd aan hun man.

Tot dat Aletta Jacobs kwam. Ze heeft ervoor gezorgd dat vrouwen nu het recht hebben om te stemmen en dat mannen & vrouwen gelijk aan elkaar zijn. Ook is de grondwet gewijzigd door Aletta. Er stond in vermeld dat alleen mannen kiesrecht hadden maar dat is nu verleden tijd. Door het passief kiesrecht voor de vrouwen die als maar uitbreide kwam vanaf juli 1918 de eerste vrouw in de tweede kamer genaamd: Suze Groeneweg.

Beantwoorden van Deelvragen:

Hoe was de positie van de vrouw in de tijd dat Aletta Jacobs opgroeide?

“Het enige wat vrouwen moeten doen in het leven is schoonmaken, breien, naaien en vooral kinderen krijgen en opvoeden”.

Vrouwen hadden geen gelijke kansen op een opleiding. De opleidingen voor meisjes waren van mindere kwaliteit en vervolgoopleidingen waren vaak alleen toelaatbaar voor jongens

Vrouwen werden vaak gedwongen tot seks. Omdat de man alle macht had binnen het huwelijk, werd van vrouwen verwacht dat ze maar gewoon meededen als de man zin had om te vrijen.

Vrouwen mishandeling was heel gewoon. Als vrouwen niet deden wat hun mannen van hen verwachtten, werden ze geslagen.

Vrouwen werden gezien als een object om kinderen te baren en dienstbaar aan de man te zijn. God had de vrouw geschapen om voor mensen te zorgen. Ze waren dus constant bezig met de opvoeding van de kinderen en het huishouden.

Vrouwen mochten niet stemmen en hadden totaal geen inspraak in de politiek.

Dit zijn enkele voorbeelden van de positie van de vrouw. Zoals je kunt lezen mochten vrouwen in die tijd niet veel en werden ze ook niet als gelijke gezien met de man. Ze leefde dus heel ‘onderdanig’.

Wat heeft Aletta Jacobs na haar studie voor de positie van de vrouw gedaan?

Aletta Jacobs vestigde haar kliniek in Amsterdam aan de Herengracht.

Veel mensen waren niet overtuigd van haar dokters kwaliteiten, dat kwam omdat de vrouw als minderwaardig werd gezien.

Aletta verleent gratis werk aan de armen in de Jordaan, deze zorg zou zij 14 jaar lang verlenen en dan 2 maal in de week. Omdat Aletta veel met vrouwen te maken kreeg die zwanger waren en die dat niet wilden, onderzocht Aletta een voorbehoedsmiddel. Het middel kwam uit Duitsland, het heette het pessarium. Het pessarium is een ringvormig voorwerp om de baarmoeder af te sluiten.

Aletta werd lid van de Nieuw-Malthuisaanse Bond die bond diende voor geboortebeperving.

Ook schreef Aletta nog een boek over zwangerschap, genaamd: De vrouw, haar bouw en haar inwendige organen. Met het voorbehoedsmiddel had Aletta succes, medici kwamen Aletta opzoeken omdat zij wilden weten hoe het middel moest worden toegepast. Maar omdat zij een vrouw was, waren de medici nog steeds tegen Aletta.

Meisjes achter de kassa mochten niet zitten maar zij moesten staan. Maar Aletta zag de gevolgen van het lange staan, omdat er veel kassa juffrouwen kwamen met de zelfde klacht. Aletta dacht dat zij last zouden

krijgen van afwijkingen. Daarom wilde Aletta wat aan deze zaak doen. Ze deed een oproep om zitgelegenheid te maken voor de winkeljuffrouwen. Doordat Aletta die oproep had gedaan, barste er een discussie los!

De medici vonden haar maar raar. Er kwamen vrouwencomités en die waren er ook tegen staan achter de kassa. Tijdschriften en kranten stonden vol met artikelen over de opstandige Aletta.

Maar Aletta hield vol dat er zitgelegenheid moest komen voor de winkeljuffrouwen

Zij bereikte haar doel. In 1902 kwam er een nieuwe wet, en die zei dat er zitgelegenheid moest komen in de winkels

In 1882 mochten vrouwen kiezen en zij mochten ook gekozen worden. Aletta wilde op de kiezerslijst van Amsterdam komen, en ze deed een verzoek. Maar haar aanvraag werd geweigerd. In 1887 veranderde de grondwet, alleen mannen die in Nederland woonden mochten kiezen, en de vrouwen mochten dat niet meer.

Carel Victor Gerritsen, haar man met wie ze in 1892 getrouwd was, bewonderde en steunde Aletta. Aletta had in die tijd niet veel mannelijke vrienden. Veel vrouwen waren het eens met Aletta maar ze durfde hun mening niet goed te uiten. Dat waren ze immers helemaal niet gewend.

Toen werd er in 1894 de Vereniging voor het Vrouwenkiesrecht opgericht. Aletta werd president van de Vereniging voor het Vrouwenkiesrecht. Een paar jaar later werd zij ook presidente van het landelijke bestuur. Deze taak was erg vermoeiend voor Aletta, want zij moest overal bij zijn. Ze gaf grote congressen en zij schreef in kranten. Uiteindelijk kregen de vrouwen in 1918 passief kiesrecht en in 1919 kregen de vrouwen dezelfde politieke rechten als mannen.

Wat was er aan het eind van haar leven in de positie van vrouwen veranderd?

In de Eerste Wereldoorlog laten vrouwen zien dat ze niet handelsonbekwaam zijn door het werk over te nemen van de mannen die naar het front zijn gestuurd. De VVK heeft inmiddels al 21.800 leden maar het grootste deel van de mannen is nog steeds tegen het vrouwenkiesrecht en is er van overtuigd dat het alleen maar tot slechte dingen zou leiden: uithuizige vrouwen, gescheiden gezinnen etc. Maar ook vrouwen zijn nog tegen het vrouwenkiesrecht, dit blijkt uit een demonstratie op het

Binnenhof in 1916 van vrouwen die vinden dat het vrouwenkiesrecht 'in strijd is met haar christelijke roeping en het gezinsleven, en mitsdien de natie, er de grootste schade door zou lijden'.

In 1913 overhandigt Aletta 164.696 handtekeningen aan minister-president van der Linden. In 1917 krijgt het passief kiesrecht voor vrouwen een meerderheid in de Tweede Kamer, door een deal tussen de confessionelen en de socialisten & liberalen over gelijke financiering van het onderwijs. Suze Groeneweg is vanaf juli 1918 de eerste vrouw in de Tweede Kamer. In 1919 verdwijnt door aanneming van de Wet-Jacobs (naar Aletta) het woordje mannelijk uit de Kieswet. Vanaf 1920 was er voor vrouwen toegang tot het hoger onderwijs gekomen en mannen waren nu onderhoudsplichtig voor minderjarige kinderen en in 1922 worden in de grondwet mannen en vrouwen gelijk gesteld. In 1922 was het doel bereikt, de Nederlandse vrouwen hadden stemrecht!

Op 10 augustus 1929 overleed Aletta Jacobs vermoeid en vlak voor haar dood sprak zij: "Er is nog zo veel te doen op de wereld."

Als er voor de vrouwen kiesrecht is gekomen is het grootste doel uit de 1e feministische golf bereikt.

Vrouwen worden nu voor 'vol' aan gezien. De 1e feministische golf is begonnen in 1870 toen door de modernisering vrouwen geen geld meer konden verdienen en alleen nog maar onbetaalde arbeid in het

huis en gezin konden verrichten. Bij het behalen van het vrouwenkiesrecht denken de meeste feministisch dat de strijd gestreden was en dat het parlement vol zou komen te zitten met vrouwen en het vanaf nu allemaal vanzelf zou gaan. Maar bij het uitbreken van de economische crisis in de jaren twintig vonden de mannen de vrouwenpunten veel minder belangrijk en moesten de vrouwen hard strijden omdat te behouden wat ze nu hadden.

Wat is er na het leven van Aletta Jacobs gebeurd met de positie van vrouwen?

Aletta Jacobs heeft voor veel veranderingen gezorgd, vooral in Nederland. Maar in veel landen zijn vrouwen nog lang niet zo geëmancipeerd als vrouwen tegenwoordig in ons land. Er zijn ook nu nog actiegroepen die strijden voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Bijvoorbeeld het WILPF. Mannen en vrouwen zijn over de hele wereld nog niet helemaal gelijk. In bepaalde delen van de wereld zijn ze zelfs nog helemaal ondergeschikt aan mannen. Vooral in Afrikaanse, Aziatische en Zuid-Amerikaanse landen is het duidelijk zichtbaar dat de rechten tussen mannen en vrouwen niet gelijk zijn.

De meeste mensen denken dat mannen en vrouwen in Nederland gelijk worden behandeld, maar in de praktijk is dat niet altijd zo. Er zijn bijvoorbeeld vrouwen die hetzelfde werk doen als mannen, maar toch minder verdienen. Een duidelijke vorm van discriminatie. Het wordt bij vrouwen vanzelfsprekend gevonden, dat zij naast hun eventuele (parttime) baan ook nog het huishouden doen. Ook worden taken, sporten enz. die vroeger voor mannen waren, heel belangrijk en 'stoer' gevonden (voetbal, een baan hebben enz.). Taken die oorspronkelijk door vrouwen uitgeoefend werden, worden door (bijna) niemand belangrijk of 'stoer' gevonden (bijvoorbeeld wassen, breien, borduren, enz.) In sommige huishoudens in Nederland zullen mannen altijd meer macht blijven houden dan hun vrouw. Zoals een bekend gezegde 'Het enige recht van een vrouw is het aanrecht'.

- 1: Vrouwen vormen de helft van de wereldbevolking, werken bijna twee derde van het aantal werkuren, krijgen een tiende van het wereldinkomen en bezitten minder dan een honderdste van alle eigendommen.
- 2: 26 procent van de Nederlanders vinden dat vrouwen met kleine kinderen niet moeten werken.
- 3: Een op de tien schooldirecteuren is een vrouw en een op de dertig hoogleraren is een vrouw.
- 4: Het inkomen van mannelijke dertigers is twee keer zo hoog als dat van vrouwen op die leeftijd.
- 5: Vaders verrichten vijf keer zoveel uren betaald werk als moeders. Moeders besteden vier keer zoveel tijd aan het huishouden en aan de kinderen, dan vaders.

Er komen steeds meer vrouwen tegenwoordig voor hun rechten op. Feministische bladen kunnen daarbij helpen. Een bekend feministisch blad is: 'Opzij'.

Historisch overzicht

1. De Grondwet, 1848: Als voorzitter van de Grondwetscommissie was Thorbecke in 1848 grondlegger van de Nederlandse parlementaire democratie. Deze commissie was door koning Willem de 2de ingesteld met als opdracht een nieuwe Grondwet te ontwerpen. Door de invoering van de nieuwe grondwet kwamen er rechtstreekse verkiezingen en ministeriële verantwoordelijkheid. Er werden parlementaire rechten uitgebreid en de mogelijkheid van Kamerontbinding werd ingevoerd.
2. Max Havelaar, (aanklacht tegen wantoestanden in Indië), 1860 Is een koffieveiling van de Nederlandse handelsmaatschappij.
3. Verzet tegen kinderarbeid, 19e eeuw
Verzet tegen kinderarbeid kwam pas in de 2e helft van de 19de eeuw op, en dan nog heel voorzichtig.

4. Vincent van Gogh, 1853-1890

Vincent van Gogh werd geboren in Zundert, dat is een plaats in Brabant.

Via zijn broer Theo ontmoette Vincent veel Franse kunstenaars. Zijn broer was namelijk kunsthandelaar en kende daardoor dus veel mensen. Hij pleegde zelfmoord in 1890. Dit deed hij bij het zonnebloemveld in Arles in Zuid-Frankrijk, die hij vlak voor zijn dood geschilderd heeft. Hij heeft zichzelf met een geweer dood geschoten. Vincent van Gogh is nu een van de bekendste schilders ter wereld en zijn schilderijen zijn nu miljoenen waard.

5. Aletta Jacobs, 1854-1929; over vrouwenemancipatie

Aletta Jacobs is een voorbeeld van een bekende vrouw die rond 1900 voor gelijke rechten voor vrouwen opkwam. Die strijd werd vrouwenemancipatie genoemd.

6. De Eerste Wereldoorlog, 1914-1918

Het is de eerste oorlog waarbij alle landen uit de hele wereld bij betrokken waren.

Meer dan 65 miljoen militairen uit 32 landen raakten bij de eerste wereldoorlog betrokken.

7. De Stijl, 1917-1931, revolutie in vormgeving

Piet Mondriaan was een van de belangrijkste personen in de stijl groep. De stijl was erg onpersoonlijk en zeer eenvoudig.

Verschillende kenmerken van die revolutie

- Abstracte vormgeving
- Zoeken naar evenwicht of harmonie met horizontale en verticale lijnen
- Geometrische basisvormen
- Onpersoonlijke stijl
- Primaire kleuren en de niet kleuren wit, zwart en grijs
- Versieringen worden weggelaten

8. De crisisjaren, 1929-1940

Toen in 1929 de economische crisis uitbrak in Amerika werden de problemen nog veel groter. De leningen die de Europese industrie zo hard nodig had van Amerika werden stopgezet. Ook ging Amerika de invoer van producten sterk beperken om zo hun eigen economie te redden.

In de jaren dertig van de twintigste eeuw is ons land in crisis. Veel mensen zijn werkloos en daardoor erg arm. De regering wil de mensen weer aan het werk krijgen en bedenkt allerlei projecten die veel werk opleveren. Zoals het bouwen van de afsluitdijk. Veel werklozen hebben daar aan mee gewerkt. Een groot bos bij Amsterdam is ook op die manier aangelegd.

Conclusie

Aletta Jacobs heeft heel veel voor onze samenleving gedaan. Ze heeft er voor gezorgd dat vrouwen meer worden gerespecteerd en dat ze kiesrecht hebben gekregen. Ze heeft er ook voor gezorgd dat het pessarium werd uitgevonden en werd gerespecteerd. Ze heeft ook voor wat meer kleinere dingen gezorgd zoals dat winkeljuffrouwen niet meer hoefden te staan. Aletta was de eerste vrouw die studeerde en die tegen de rest van de samenleving in durfde te gaan en dat bewonderen wij ook zo aan haar. Toen wij dit werkstuk aan het maken waren leerde we steeds meer over haar en dat het heus niet zo makkelijk was om als enige vrouw tegen de hele samenleving in te gaan.

Ze was een hartelijke, warm maar ook een lieve rechtvaardige vrouw en daarmee heeft ze veel aanhangers gewonnen. Ze heeft de mensen laten weten wie ze was en wat ze wou. Ze heeft er veel vijanden, maar vooral ook veel vrienden aan overgehouden. Het blijkt wel uit alle prijzen die nog bestaan dat Aletta een heel bijzondere vrouw was die een enorme indruk op de samenleving heeft gemaakt.

Dus ook op ons. Wij hebben veel geleerd van dit hoofdstuk en beseffen ook, als het Aletta Jacobs niet was geweest die voor de vrouw opkwam, wie dan wel?

Wij zijn haar daar erg dankbaar voor.